

Černobyl 30 let poté

Náprava škod po havárii jaderné elektrárny připraví Ukrajinu každý rok až o 13 procent HDP.

TÉMA
str. 4–5

Dráhy zchudly o 753 milionů

České dráhy doplatily Škodě Transportation arbitrážní stamiliony, Tahanice o peníze za lokomotivy nekončí.

BYZNYS
str. 6

➔ CZK/EUR • 27,045 / 0,000 Kč ➔ CZK/USD • 24,014 / 0,000 Kč ➔ PX • 912,35 / -0,79 % ➔ EURO STOXX 50 • 3117,62 / -0,75 % ➔ ZLATO • 1239,05 \$ / +0,61 %

KOMENTÁŘ: JE ČNB VÍTĚZEM UŽ V POLOČASE? / str. 12

Krátce

Vzniká první fond nakupující byty

Konzultantská společnost Partners Radima Lukeše a Petra Borkovce připravuje nástroj, který menším investorům umožní dávat peníze do celých skupin bytů. Poradci vloží do projektu pro začátek ze svého sto milionů korun. **str. 7**

Heineken ukončil experiment s menší lahví

Heineken v Česku se vrátil k plastovým lahvím o objemu litr a půl. Po necelém roce tak končí s pokusem, kdy zmenšil balení krušovic-ké dvanáctky či zlatoprámeny jedenáctky na 1,44 litru, ale cenu ponechal. **str. 7**

Firemní dluhopisy jdou v Evropě na dračku

Evropa zažívá investiční boom firemních bondů. S tříprocentním zhodnocením je letos dluh velkých kontinentálních korporací zatím jedním z mála burzovních artiklů, jehož výdělek překračuje desítky procent. **str. 8**

přečtěte si:

SPECIÁL
Domácí
spotřebiče

Stát ušetří na úkor pojišťoven

Nápad ministerstva financí nechat zdravotní pojišťovny převést správu jejich účtů povinně na Českou národní banku bude stát pojišťovny **desítky milionů korun**. Musí totiž všechny klienty informovat, aby pojistné posílali na jiný bankovní účet. Stát prý ale ušetří až stamiliony ročně. **UDÁLOSTI / str. 3**

Zápisník
Dušana Kútnera

Hymnu tu nechceme

Zatím neznámí vandalové posprejovali o víkendu čtyři místa v Praze včetně křesťanského středu a kavárny hesly odkazujícími na Adolfa Hitlera a další nacistické představitele. Konečně se ukázalo, kdo se tady fašizuje – jsou to odpůrci imigrantů a toho, co mluví Ověčák mylně nazývá pražskou kavárnou, a nikoli ti, kteří v té fiktivní kavárně sedí a s Hitlerem a nadřazenou rasou nemají nic společného.

Přístupu policie se už nestačí divit ani ministr vnitra. Zatím posledním hrdinou byl horlivý strážce pořádku na Pražském hradě, který zakázal skautům zazpívat hymnu. A to českou, nikoli americkou. Zdá se, že tuzemskou policii páli zpěv, tibetské vlajky, přecházení na červenou a podobné hrdelní zločiny. Je evidentní, že policie potřebuje posílit o tisíce lidí, protože na takovou vlnu zločinnosti není připravena.

Blok proti islámu zjistil, že od Úsvitu nedostane desítky milionů na kampaň. Nezbyvá mu než vyhlásit sbírku, stejně jako učinili jeho soukmenovci z hnutí Islám v ČR nechceme. To plakát doprovodilo sexistickým motivem v podobě nahého divčeho pozadí a textem Máme docela holou... a diskuzi na Facebooku, kde se ženám automaticky tyká, neboť „vyká se jen slušným lidem“. IvČRN kritizuje islám, že omezuje práva žen, které přitom zástupci hnutí automaticky považují za něco podřadného. Rozdíl je tak zřejmý jen v tom, že oni můžou pivo a vepřové.

Protagonisté dne

Pavel KRTEK

ŠÉF ČESKÝCH DRAH

Doplatek 753 milionů korun zaslaly dráhy Škodě Transportation v letitém sporu o dvacet lokomotiv. Ty se tak ČD výrazně prodražily.

str. 6

Zuzana ŽELEZNÍKOVÁ

ŠÉFKA HEINEKEN ČR

Po necelém roce se pivovarská skupina vrací k tradičnímu objemu 1,5 litru u plastových obalů. Objem 1,44 litru zákazníci nepřijali.

str. 7

Norbert HOFER

RAKOUSKÝ POLITIK

Jako zástupce krajní pravice má největší šance stát se hlavou státu. Muže, kterému vadí imigranti, volilo v prvním kole přes 36 procent lidí.

str. 10

Česko na dohodě EU s USA neprodělá

■ Pokud by teď padly bariéry obchodu se Spojenými státy, vyšel by přínos v desetinách procenta HDP. Propouštění a zavírání firem kvůli americké konkurenci nehrozí.

Jan Stuchlík

Uvolnění obchodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy v rámci Transatlantického obchodního a investičního partnerství (TTIP) Česku prospěje. V závislosti na míře uvolnění vzájemného obchodu by reálný hrubý domácí produkt vzrostl o 0,05 až 0,71 procenta. Česko může na dohodě vydělat 32 až 895 milionů dolarů ročně. Dopadová studie, jejíž zpracování zadalo ministerstvo průmyslu a obchodu, uvádí odhadované přínosy ve stejném měřítku jako předchozí evropské analýzy.

Viditelné makroekonomické dopady na celkovou produkci, zaměstnanost či blahobyt by nastaly jen v případě, že by se díky snížení cel a odstranění netarifních a administrativních překážek výrazně zvýšil český

export do USA. „Neznamená to ale, že bychom neměli o uzavření dohody usilovat. Studie ukázala, že čím ambicióznější bude, tím větší bude dopad na Česko. Klíčové bude, jak se nově vzniklých příležitostí chopí české firmy,“ uvedl náměstek ministra průmyslu a obchodu Vladimír Bártl.

Nová čísla vyvracejí obavy, že kvůli TTIP v Česku budou lidé přicházet o práci. Poptávka po

pracovní síle by naopak měla růst. Díky snadnějšímu přístupu amerických firem na evropských trh mohou české firmy čelit v některých evropských zemích větší konkurenci. „Větší nahrazení českého dovozu do těchto zemí americkým zbožím se nedá čekat. Vývoz z USA a Česka do zbytku Evropské unie se příliš nepřekrývá,“ tvrdí jeden z autorů studie Vilém Semerák.

Studie potvrdila oprávněnost české pozice k vyjednávání, které tento týden pokračuje třináctým kolem, dodal Bártl. Česko vidí největší přínos dohody pro strojírenský, automobilový, farmaceutický, chemický a potravinářský průmysl a zemědělství. Právě vývoz potravin a zemědělských výrobků do USA je zatím minimální.

Díky struktuře průmyslu má navíc Česko podobné zájmy jako Německo. „Pokud se dohoda vyjedná tak, že bude přínosná pro Německo, není důvod čekat, že nebude výhodná i pro Česko,“ soudí Semerák. Podpora TTIP v německé veřejnosti ovšem klesá. Před dvěma roky bylo pro její uzavření 53 procent Němců, teď je to pouze osmnáct procent obyvatel.

Jednání se vlečou, dochází trpělivost

Američtí a evropští vyjednávači zasednou v tomto týdnu ke třináctému jednacímu kolu o euro-americké obchodní dohodě. Evropská unie by měla dostat první odpověď na návrh zavedení investičního soudu pro řešení sporů mezi státy a firmami. Na začátku je i jednání o přístupu k veřejným zakázkám za Atlantikem. Některé státy kritizují pomalost jednání, německý ministr hospodářství je označil za zamrzlá. Jeho francouzský kolega pohrozil, že pokud se jednání nepohnou z místa, měla by se zastavit.

POD JEDNOU STŘECHOU

NOVÉ ZÁZEMÍ v budově Integrovaného výjezdového centra profesionálních hasičů, zdravotnických záchranářů a městských strážníků bylo otevřeno v ostravské městské části Jih. Náklady, které činily 250 milionů korun, z velké části pokryly evropské dotace.

Za převod účtů na ČNB zaplatí zdravotní pojišťovny desítky milionů

■ Stát díky nově nabytým prostředkům ze zdravotního pojištění ušetří při obsluze svého dluhu stamiliony korun ročně. Pojišťovny to však bude stát nemalé částky.

Adéla Čabanová

Zdravotní pojišťovny mají dva roky na to, aby podle nových rozpočtových pravidel převedly své účty od komerčních bank do České národní banky. Přejde je to na desítky milionů korun. Zaplatí především za informování všech plátců pojistného. Jinak by jim při převodu účtů hrozil výpadek výběru pojistného. Na změnu se proto už připravují. „Bude

Stažení prostředků pod ČNB má ušetřit stovky milionů ročně

Převod účtů zdravotních pojišťoven k ČNB nařizuje novela, kterou v půli dubna podepsal prezident. Pojišťovny na to mají dva roky, původně měl být termín výrazně kratší. Novelou se převádějí účty nejen zdravotních pojišťoven, ale také Správy železniční dopravní cesty. Zároveň se rozšiřuje výčet toho, jaké peníze musí mít u ČNB kraje, obce či vysoké školy. Hlavním cílem jsou úspory na státním dluhu, jež ministerstvo financí odhadovalo na stovky milionů korun ročně. Mezitím se ovšem zlevnily podmínky, za jakých si stát půjčuje. Obsluha státního dluhu by letos měla vyjít na 52,3 miliardy korun.

třeba písemně informovat 250 tisíc zaměstnavatelů, třicet tisíc osob samostatně výdělečně činných a 25 tisíc plátců bez zdanitelných příjmů,“ uvedla Hana Kadečková, mluvčí Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra. Za dvě obeslání zaplatí pojišťovna odhadem 27 milionů korun

a dalších deset za informační kampaň. Celkově tak kvůli převodu účtů vydá až čtyřicet milionů korun.

Pod ZPMV spadá zhruba dvanáct procent všech veřejně pojištěných, obdobný podíl náleží České průmyslové zdravotní pojišťovně. Ta plánuje část partnerů obeslat

jen přes datové schránky, což akci zlevní. ČPZP odhaduje, že ji informování firem a živnostníků přijde na necelých sedm milionů. „Další náklady zřejmě půjdou na informační kampaň,“ připomněla mluvčí Elenka Mazurová.

Ředitel největší Všeobecné zdravotní pojišťovny Zdeněk Kabátek věří, že by se náklady měly vejít do deseti milionů. Konkrétní propočty ale zatím nemá. „Určitě to způsobí vyšší personální náklady s posílením oddělení výběru pojistného a s úpravou softwaru,“ míní Kabátek. VZP vykazuje 98procentní úspěšnost výběru pojistného, ostatní pojišťovny jsou na tom podobně. Podle zkušeností plátcům trvá zaregistrování změny účtů a nové nastavení trvalých příkazů několik měsíců.

Ministři se střetli kvůli boji s korupcí

Mezi vládními partnery to jiskří kvůli oznamovatelům trestné činnosti čili whistleblowerům. Vicepremiér a šéf ANO Andrej Babiš nařkl ministra a předsedu Legislativní rady vlády Jiřího Dienstbiera (ČSSD) z laxního přístupu. Ten zase vytkl Babišovi opisování špatných zákonů.

Babiš prosazuje vlastní normu, jež má chránit oznamovatele před ztrátou zaměstnání a výpadkem příjmů. Dienstbier považuje za vhodnější novelu zákoníku práce. Babišův návrh má za okopírované slovenské řešení. „Podle Transparency International se neosvědčilo. Byl bych rád, abychom vedli debatu věcně a oznamovatele skutečně ochránili,“ dodal. /tto/ **NÁZORY str. 12**

INZERCE

Krátce

Školské odbory zahájily akci za zvýšení platů

Školské odbory spustily kampaň Konec levných učitelů v návaznosti na požadavek nejméně desetiprocentního zvýšení platů v příštím roce. Uvedl to šéf Českomoravského odborového svazu pracovníků školství František Dobšík s tím, že odbory konkrétní akce zatím neplánují, počkají na vyjednávání. Ministr financí Andrej Babiš (ANO) by byl ochoten přidat pět procent.

Policie znemožnila skautům zpívat hymnu

Příslušníci policie v neděli zakázali skautům na Pražském hradě zpívat státní hymnu. Skauti si nejprve na mši v bazilice svatého Jiří připomněli svátek svého patrona svatého Jiří a Mezinárodní den skautingu. Když pak chtěli před kostelem zpívat hymnu, policie je podle zveřejněného videa vykázala. Prezidentův mluvčí Jiří Ovčáček se za incident omluvil, záležitost kritizuje i ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD).

Praktici chtějí snáze předepisovat léky

Praktičtí lékaři vyzvali ministerstvo zdravotnictví a Státní ústav pro kontrolu léčiv, aby zrušily omezení pro jejich preskripci. Zlepší to podle nich péči, pacienti dostanou všechny léky u praktika, obdobně jako jinde v Evropě.

Sobotka v Afghánistánu pozdravil české vojáky

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) navštívil Afghánistán. V neděli a včera se setkal s českými vojáky na základnách v Bagrámu a Kábulu, afghánským prezidentem Ašrafem Ghaním a vládními představiteli.

Na radnici Prahy 5 se rozpadla koalice

Spory mezi TOP 09 a zelenými kvůli hospodaření městské části Praha 5 jsou hlavním důvodem, proč se na radnici rozpadla koalice, jejímiž členy byly také KDU-ČSL a ČSSD. Koaliční smlouvu vypověděla svým partnerům TOP 09. /čtk/

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

**Hospodářská komora České republiky
si Vás dovoluje pozvat
na celorepublikové kolo odborné soutěže**

TALENTY PRO FIRMY – „T-PROFI“

**Termín konání: 28. dubna 2016 od 10.00 hodin
Místo konání: HOTEL AQUAPALACE, Pražská 138, Praha - Čestlice**

Uvidíte soutěžit 14 družstev z celé České republiky, které budou sestavovat soutěžní technický model.

V rámci doprovodného programu si můžete vyzkoušet svou zručnost, podívat se, jak tiskne 3D tiskárna, nebo zhlédnout originální show IQLandie.

Budete mít ideální příležitost poslechnout si IT holky z Czechitas a také novinky z GUGu a mnoho, mnoho dalšího...

Pojďte s námi hledat TALENTY i Vy!

Bližší informace získáte na e-mailu: soukupova@komora.cz

Hlavní partner: aquapalace

Partneři: IQLANDIA
 PRUSA RESEARCH

Černobyl připraví Ukrajinu každý rok až o 13 procent HDP

■ **Černobylská pohroma** je na Ukrajině stále živá. Nejenže přímo poznamenala životy statisíců lidí, ale každoročně připraví místní ekonomiku o desítky miliard hřiven. Podle renomovaného německého ekonomického institutu IFO odpovídají přímé i nepřímé škody 7,5 až 13,6 procenta hrubého domácího produktu Ukrajiny.

Čtvrtý reaktor Černobylské jaderné elektrárny vybuchl 26. dubna 1986 brzy ráno následkem experimentu, který se vymkl kontrole. V bezprostředním okolí elektrárny byly naměřeny hodnoty záření překračující až třítisíckrát roční dávku přirozeného záření.

Osmadvacet zaměstnanců elektrárny, kteří nejprve nic netušili o rozsahu havárie, zemřelo do několika týdnů na nemoc z ozáření. Více než sto dalších katastrofu přežilo, nejméně 19 z nich ale zemřelo do roku 2004, i když u všech není prokázáno, že jejich smrt souvisela s ozářením, uvádí OSN. Úřady po několikaletém váhání evakuovaly 115 tisíc lidí.

Na likvidaci následků výbuchu se vystrídalo 530 tisíc pracovníků z celého Sovětského svazu. Mnozí později tvrdili, že nevěděli, v jak nebezpečném prostředí pracují, a dodávají, že neměli k dispozici patřičné ochranné pomůcky. „Mnozí z těch, kteří se na tom podíleli, především v prvních dnech a měsících, byli vystaveni dávkám záření neslučitelným se životem,“ řekl agentuře AP bývalý likvidátor Olexsandr Žyžčenko.

Ve výsledku tak například ukrajinské ministerstvo zdravotnictví odhaduje, že jen pět procent likvidátorů havárie netrpí žádnými zdravotními následky. Černobylské fórum vedené Mezinárodní agenturou pro atomovou energii v roce

2005 uvedlo, že na následky ozáření zemřou celkem čtyři tisíce účastníků sanačních prací. Světová zdravotnická organizace odhaduje, že oběti mezi likvidátory bude devět tisíc a některé organizace, jako například Greenpeace, předpokládají až desetkrát vyšší čísla.

Podle IFO Ukrajina ročně vydá pět až sedm procent HDP na sanaci Černobylské elektrárny a jejího okolí, dekontaminaci půdy a odškodnění lidí zasažených výbuchem. To podle posledních dostupných údajů z roku 2014 odpovídá 167 až 234 miliardám hřiven (v přepočtu

159 až 222 miliard korun). Předloni přitom vypukla krize spojená s ruskou agresí na východě země a výkon ukrajinské ekonomiky tak byl nejslabší za posledních pět let.

To ale není jediné zatížení pro ukrajinský státní rozpočet. Poslední výzkum IFO ukazuje, že jaderná katastrofa postihla většinu ukrajinské společnosti. Prudce snížila spokojenost lidí se životem a zhoršila duševní zdraví obyvatel. Výsledkem je pokles ročního HDP Ukrajiny o dvě až šest procent.

Zatímco se dosavadní studie soustředily na čtyři

procenta Ukrajinců zasažených havárií přímo, IFO zkoumá dopady na zbylých 96 procent obyvatel. „Rozpor mezi státní politikou utajování a probíhajícími opatřeními vyvolal nejistotu o skutečném rozsahu katastrofy a vytvořil ideální živnou půdu pro spekulace a zdravotní následky,“ uvádí studie.

Výzkumníci vyšli z průzkumu veřejného mínění

z let 2003, 2004 a 2007. Lidé, kteří byli během jaderného výbuchu zasa-

ženi dávkou radioaktivního záření odpovídající jednomu roku takzvaného přírodního radiačního pozadí, byli v průměru o 18 procent méně spokojeni se svým životem než ostatní. To téměř odpovídá vlivu chronického onemocnění na spokojenost lidí.

Podle ukrajinského statistického úřadu navíc nehoda v Černobylu zvýšila dlouhodobý výskyt depresí a úzkostných stavů o 1,7 procenta. Údaje přitom opět nezahrnují likvidátory havárie a obyvatele, kteří museli po výbuchu opustit své domovy. Podle WHO trpí depresí devět procent a chronickými úzkostnými stavy sedm procent Ukrajinců.

K nákladům státu je třeba připočítat i fakt, že lidé zasažení výbuchem jsou více závislí na sociálních dávkách. Podle IFO se sociální výdaje státu zvyšují o 3,5 až 4,4 procenta za každou dodatečnou dávku záření odpovídající ročnímu radiačnímu pozadí.

Tyto platby tedy Ukrajinu připraví o dalších 0,5 až 0,6 procenta HDP ročně, uzavírá výzkum.

Výbuch nepřímě zasáhl většinu ukrajinské společnosti, prudce snížil spokojenost lidí se životem a zhoršil duševní zdraví obyvatel.

3 V 1. Rozpadající se sarkofág (v pozadí), rozestavěný nový sarkofág (uprostřed) a jeden z paneláků, v němž už 30 let nikdo nebydlí. To je Černobyl dnešních dnů.

Stavitelé nového sarkofágu závodí s časem

■ Černobylská jaderná elektrárna je opět místem horečné stavební aktivity. Stovky dělníků budují nový kryt vybuchlého reaktoru.

Projekt New Safe Confinement, jež nahradí stávající sarkofág, má být podle ukrajinské vlády dokončen v listopadu. Konsorcium firem, které sarkofág stavějí, je opatrnější a mluví o roce 2017. Nikdo ale neví, jak dlouho původní sarkofág vydrží – má totiž životnost asi 30 let a podle expertů není v nejlepším stavu.

Skrývá přitom stále zhruba 80 procent původního radioaktivního materiálu. Pokud by se sarkofág zřítíl, uvolnil by se do okolí mohutný radioaktivní oblak. I přes betonové stěny sarkofágu proniká tolik radiace, že se nový kryt vážící 30 tisíc tun staví 300 metrů od místa určení. Nad reaktor se

New Safe Confinement přesune až hotový po kolejnicích. Stavba vysoká 108, široká 250 a dlouhá 150 metrů se tak stane největší pohyblivou konstrukcí světa. Podle Evropské banky pro obnovu a rozvoj bude i významným monumentem, dost

Nový kryt černobylského reaktoru dává ukrajinským úřadům čas nalézt nové metody likvidace odpadu.

vysokým, aby se dovnitř vešla londýnská katedrála svatého Pavla či pařížská Notre Dame.

Na projektu se kromě EBRD finančně podílí více než čtyřicet zemí. Stavba má stát dvě miliardy eur, téměř 700 milionů ale ještě chybí. Práce vede konsorcium Novarka v čele s francouzskými firmami

Bouygues a Vinci, na stavbě se podílejí dodavatelé z celého světa. Třeba díly oblouku se vyrábějí v Itálii a jeřáby se dovezly z USA.

Stavba má vydržet sto let. Jakmile se přesune na místo, začnou roboti uvnitř konstrukce rozebírat starý sarkofág a zničený reaktor. Odpad se odveze do nedalekého skladu.

Otázkou je, zda dálkově řízené stroje vydrží radiaci v reaktoru. Roboti, kteří měli natočit poškozený jaderný elektrárny v japonské Fukušimě, vypověděli službu krátce po vstupu do jádra reaktoru. I tak dává nový kryt reaktoru ukrajinským úřadům čas nalézt nové metody likvidace odpadu. Samovolný rozpad radioaktivního materiálu navíc radiaci přirozeně snižuje.

Stranu připravil

Štěpán Bruner

Houby a zvěř září někde dodnes

Ve střední Evropě se i třicet let po havárii Černobylu vyskytují oblasti, kde je radioaktivního cesia 137 větší než povolené množství. Radioaktivní prvek se může vyskytovat v houbách, lesních plodech nebo ve zvěřině, ze zamořených pastvin se může dostat i do masa nebo mléka.

V Česku jsou spadem cesia nejzasázenější Novohradské hory, Králický Sněžník, Orlické hory a Jeseníky. Státní úřad pro jadernou bezpečnost radioaktivitu pravidelně měří. „Monitorují se vzorky mléka, masa, ryb, zvěřiny, brambor, obilí, zeleniny, ovoce, medu, lesních plodů, hub a krmiv, které se odebírají jak od distributorů (z obchodní sítě), tak od producentů, popřípadě samosběrem (lesní plody a houby),“ uvádí výroční zpráva úřadu.

V některých místech tak může být sběr lesních plodů stále nevhodný, uvádí úřad. Zároveň dodává, že i u lidí, kteří houby, lesní plody

a zvěřinu konzumují často, je množství radioaktivního cesia v porovnání s průměrným přírodním ozářením zanedbatelné.

V Evropské unii směřují být v potravinách naměřené hodnoty záření do 600 becquerelů. V Česku úřady v posledních letech vyšší hodnoty neměřily. V sousedním Bavorsku, které bylo černobylským spadem zasaženo nejvíce z německých spolkových zemí, ale inspekce životního prostředí loni zachytila několik případů. V ryzcích a dalších houbách naměřili kontroloři až 4900 becquerelů na kilogram, divoké prase ulovené ve Švábsku obsahovalo 2100 becquerelů na kilogram.

Rakouský úřad pro kontrolu bezpečnosti potravin Ages ve své letošní studii uvedl, že maso divokých prasat překročilo při kontrolách hraniční hodnoty v 15 ze 16 případů, jednou dokonce sedminásobně.

České dráhy doplatily arbitrážní stamiliony

■ Tahanice o peníže za lokomotivy nekončí. Železniční společnost se domáhá zrušení rozhodčího nálezů u soudu.

Jan Šindelář

České dráhy naplnily po měsících váhání verdikt arbitráže z podzimu loňského roku a doplatily Škodě Transportation 753 milionů korun v letitém sporu o dodávku dvaceti nových lokomotiv. Peníze Škodě přiznal rozhodčí soud jako doplatek kupní ceny a inflační navýšení.

„Mohu potvrdit převod peněz od Českých drah na náš účet,“ řekla mluvčí Škodovky Lubomíra Černá. Platbu potvrdil i mluvčí drah Radek Joklík. „České dráhy jsou standardní obchodní společností a mají veřejně obchodovatelné dluhopisy. Svě závazky proto musíme platit. Rozhodčí nález je pravomocný, byť s ním nesouhlasíme a domáháme se jeho

NEJDRAŽŠÍ NA SVĚTĚ. Lokomotivy řady 109E od Škody se Českým drahám kvůli prohrané arbitráži prodávaly. Oproti zahraniční konkurenci je konečná cena zhruba o tři čtvrtiny vyšší.

zrušení u soudu,“ prohlásil Joklík.

Tahanice tak převodem nekončí, soudní spor může trvat léta. V úvahu připadá i dohoda. O tu se několikrát snažila Škoda, v posledním návrhu nabídla dopravci úlevy přes 400 milionů korun. V rámci dohody by plzeňský výrobce například zajistil periodické opravy vlaků nebo dodal jeden elektrický vlak. „Naše společnost je stále připravena jednat a vrátit se k již dříve předloženým návrhům vstřícných kroků a hledat cestu smířícího ukončení tohoto letitého sporu cestou dohody,“ doplnila Černá. Dráhy ale zatím dohodu odmítly.

České dráhy si u Škody Transportation objednály dvacet třísystemových lokomotiv řady 109E za zhruba 2,5 miliardy korun. Vývoj a výroba ale nabraly několik let zpoždění, načež dráhy zadržely část kupní ceny. Škoda se na arbitrážní soud obrátila s požadavkem doplatku kupní ceny, dráhy se naopak dožadovaly zhruba miliardy korun pokuty za pozdní dodávku strojů. Zpoždění Škoda zdůvodňovala změnou předpisů v průběhu vývoje, kvůli které bylo nutné rozpracované stroje kompletně předělat. Arbitráž dala za pravdu Škodě. Ihned po rozhodnutí musely dráhy zaplatit 468 milionů, které byly exekučně vymahatelné. Nyní doplatily zbytek.

Krátce

Česká pošta loni zvýšila zisk o čtvrtinu

Česká pošta loni zvýšila konsolidovaný zisk před zdaněním o čtvrtinu na 302 milionů korun. Zisk zvýšila kompenzace od státu za poskytování tzv. univerzální služby, tedy základních služeb v celé republice. Její maximální výše za loňský rok je podle zákona 700 milionů korun. Výnosy pošty vzrostly o téměř šest procent na 20,26 miliardy korun.

Do kin přišlo v 1. čtvrtletí nejvíc lidí za 15 let

Tržby tuzemských kin stouply v prvním čtvrtletí meziročně o 13 procent

na 509 milionů korun. Do biografů přišlo 3,9 milionu diváků, oproti loňsku také o 13 procent víc. Z pohledu návštěvnosti šlo o nejlepší začátek roku za posledních 15 let. Nejnavštěvovanější byl film Lída Baarová, který vidělo 390 tisíc diváků.

Ťok: Problémy s EIA nevyžadují přesun peněz

Kvůli problémům s uznáváním posudků na dopad staveb na životní prostředí (proces EIA) nebude nutné přesouvat evropské dotace z dopravního stavitelství. Ministerstvo dopravy má pro tyto peníze jiné smysuplné využití. Na Žofínském fóru to řekl šéf rezortu Dan Ťok (za ANO). /čtk/

Pražskému letišti prudce přibýlí cestující

Ruzyňské Letiště Václava Havla má za sebou úspěšné čtvrtletí. Jeho branami prošlo 2,29 milionu cestujících, o 14 procent více než ve stejném období loňského roku.

Jde o vůbec největší skok, jaký kdy letiště začátkem roku prodělalo. V abso-lutních číslech ale stále nebyly překonány rekordní počty z let 2007 a 2008. Největší poptávka je po linkách mezi Prahou a Velkou Británií, následují spoje do Německa a Itálie. Z konkrétních destinací jsou na čele žebříčku Moskva, Paříž a Amsterdam.

„Přiliv cestujících ovlivnila jak nabídka nových linek, tak i navyšování kapacit u stávajících dopravců,“ uvedla mluvčí letiště Marika Janoušková.

Od loňského jara se letiště povedlo přilákat dvanáct nových dopravců. Pro celý letošní rok vedení letiště předpovídá pasažérský přírůstek ve výši sedmi procent oproti loňsku. Tím by se počet cestujících vyšplhal na téměř 12,9 milionu a překonal dosavadní rekord z roku 2008. Tehdy na letišti odhalili 12,6 milionu cestujících.

Úspěšný rok předpovídá management mimo jiné díky zavádění nových dálkových linek, hned tři dopravci létají (či budou létat) mezi Prahou a Čínou, ČSA zase chystají spoj do Saúdské Arábie. Na podzim navíc hodlá v Praze umístit letadla irský Ryanair.

Ještě rychleji než pasažérů letos na Ruzyni přibývá leteckého carga. Objem nákladu za první kvartál narostl o více než třetinu na 15 tisíc tun. To je dáno mimo jiné příchodem nových nákladních dopravců UPS a Qatar Cargo. /sin/

Vzniká první fond nakupující byty

■ Na populárních investicích do bytů chtějí vydělat i velcí hráči. Realitní firmy nabízejí drobným investorům jednotlivé byty se zajištěnými nájemci, finanční poradci připravují fond na nákupy celých balíků bytů.

Daniel Novák

Konzultantská společnost Partners Radima Lukeše a Petra Borkovce připravuje nástroj, který menším investorům umožní dávat peníze do celých skupin bytů. Poradci vloží do projektu pro začátek ze svého sto milionů korun. Přesnou strategii ale ještě ladí. Dosud není jasné, jestli půjde o podílový fond nebo jiný podobný subjekt.

Zatímco bohatí privátní investoři si běžně kupují celé balíky bytů v Česku, podobný fond s penězi drobných klientů zatím v tuzemsku

podle oslovených realitních specialistů není. Pro Partners to navíc bude jeden ze způsobů, jak nahradit výpadek z poklesu pojistného trhu.

„Výnos dnes v rezidenčních nemovitostech není žádný zázrak, ale i tak správný byt na správném místě ve správné velikosti může vydělávat,“ řekl deníku E15 Petr Borkovec.

Partners se budou starat o nákup, pronájem a správu těchto bytů. Podle Borkovce to je řešení v době, kdy lidé rádi kupují nemovitosti k pronájmu, který zvláště například v Praze usnadňují internetové služby typu Airbnb. Problémem ale současně je, že se hodně drobných investorů v nemovitostech nevyzná.

Strategii založené na fondu oponuje Marek Padevět, ředitel bytových projektů

Pražské správy nemovitostí. „Drobný investor nemůže u fondu ovlivnit, jakou nemovitost si koupí, což nepovažuji za správné,“ soudí manažer. Hájí tím také vlastní byznys. PSN totiž nabízí k prodeji investiční byty, které jsou již pronajaté s tím, že se klientům může

následně za poplatek starat o jejich další pronájem.

Investorům vyjde vstříc také lídr developerského trhu Central Group. „V současnosti připravujeme první projekt zaměřený na investiční byty

s garantovaným výnosem nebo na nájemní bydlení,“ uvedla mluvčí společnosti Marcela Fialková. Podobně jako u Partners také firma miliardáře Dušana Kunovského obchodní strategii teprve ladí. Již nyní ovšem ví, že v projektu budou hlavně malé byty, které se pronajímají nejlépe.

Zakladatelé dají do fondu **100 milionů** korun pro začátek ze svého.

Vlastník OKD tlačí na vládu

Vedení OKD zváží návrh na insolventci a ukončení hornické činnosti firmy, pokud se do pátku nedohodne se státem na restrukturalizaci černouhelné firmy. Vlastník těžební firmy, společnost NWR, to uvedla na svých webových stránkách. Skupina Ad Hoc Group (AHG), která je od února vlastníkem NWR, totiž neprodloužila termín, dokdy se chtěla se státem dohodnout na podmínkách dalšího provozování společnosti. Nezávazný termín vypršel v pátek. Ministr financí Andrej Babiš (ANO) označil stanovení termínu za vydírání. Podle ministra průmyslu Jana Mládky (ČSSD) jde o brutální nátlak majitelů nebonitních akcií.

„Není možné, aby nám někdo dával ultimáta, hlavně

Foto E15 Michael Tomáš

ne následníci vlastníků OKD,“ uvedl dnes Babiš. Stát podle něj není připraven vstoupit do OKD ve stavu, v jakém firma je.

„Vláda neustále přesvědčuje veřejnost, že chce minimalizovat negativní dopad případné insolvence. Tento přístup nás proto udivuje a jsme z něj zklamaní. Chápeme, že rozhodnutí nelze přijmout ze dne na den, ale ministři jsou o krizi informo-

MALÁ ŠANCE NA DOHODU. Podle ministra průmyslu a obchodu Jana Mládky jde o brutální nátlak majitele nebonitních akcií.

vání již od začátku ledna,“ uvedl mluvčí AHG Roman Pařík. Podotkl, že pokud by skutečně insolvence nastala, vláda se jednání s AHG nezbaví. „Byli bychom hlavním věřitelem, takže stejně s námi jednat musí,“ řekl.

Mládek označil počínání AHG za brutální nátlak. „Je to ve stylu, který předvádějí poslední měsíc,“ řekl. Dosažení domluvy s AHG do pátku označil za obtížné. /čtk/

Foto E15 Dušan Kůtner

POKORNÝ NÁVRAT. Objem 1,44 l za cenu 1,5 l zákazníci českého Heinekenu neoslovil. Firma se proto vrací k tradičnímu obalu.

Heineken ukončil experiment s menší lahví

Dušan Kůtner

V tichosti se v posledních týdnech tuzemská pobočka Heinekenu vrátila k zavedeným plastovým lahvím o objemu litru a půl. Po necelém roce tak končí s experimentem, kdy zmenšila balení krušovické dvanáctky či zlatopramenu jedenáctky na 1,44 litru. Cenu ale tehdy provozovatel tří tuzemských pivovarů ponechal, takže reálně šlo o zvýšení jednotkové ceny o čtyři procenta.

„Ano, Heineken ČR se vrací k objemu jeden a půl litru u plastových lahví. Objem lahví 1,44 litru nenaplnil naše prodejní očekávání,“ řekla mluvčí tuzemské pivovarské skupiny číslo tři Jana Pikardová k důvodům zpětného chodu. Jak se opětovně zvětšení obalu projeví na ceně, není možné říct, neboť cena se v jednotlivých řetězcích může lišit – například krušovická

dvanáctka v síti Albert stojí 45 korun, v Bille o pět korun více, ale nyní v akci je pouze za třicet.

Firma loni zmenšila nejen plastové lahve, ale i plechovky. V jejich případě se tak dokonce stalo o pětinu z tradičního půllitru na čtyři decilitry. U plechovek se ale cena nakonec snížila a návrat k původní velikosti se jich netýká. „Čtyřdecilitrové plechovky si našly svoje fanoušky, protože jsou ideálním kompromisem mezi zažitými půllitrovým a třetinkovým formátem a zároveň nabízejí atraktivní cenu,“ podotkla mluvčí.

Zmenšování obalů bývá obvyklý figl, jak se vyhnout příliš nápadnému zvýšení ceny. Mnozí výrobci tak před lety zareagovali například na zvýšení DPH na potraviny. Menší obaly při stejné ceně dostaly v minulosti například některé žvýkačky, chipsy, jogurty či oplatky.

Firemní dluhopisy jdou v Evropě na dračku

■ Zájem o bondy evropských firem živí spekulace o masivních nákupech těchto aktiv Evropskou centrální bankou.

Jaroslav Bukovský

Evropa zažívá tichý investiční boom v oblasti firemních bondů. S tříprocentním zhodnocením je v letošním roce dluh velkých kontinentálních korporací zatím jedním z mála burzovních artiklů, jehož výdělek počítají burziáni více než jen v desetinkách procenta.

Investoři spekulují na růst bondů v souvislosti s jejich chystanými nákupy Evropskou centrální bankou. Ta začne od června měsíc co měsíc vysávat z trhu dluhopisy firem v odhadovaném objemu kolem pěti miliard eur.

Podle indexu agentury Bloomberg sdružujícího na dvě tisícovky bondů nej-

význačnějších evropských firem tak korporátní dluh nechal ve výdělcích za sebou evropské akcie i státní dluhopisy většiny kontinentálních ekonomik. Jen během března si investoři přišli na více než půldruhé procenta. Naposledy takto vynášely firemní bondy v létě roku 2012.

„Zhodnocení souvisí s odkupy Evropské centrální banky, která na

svém březnovém zasedání schválila jejich nákupy dluhopisů nebankovních firem investičního stupně,“ uvádí analytik Consequ Vojtěch Železný. Koncem minulého týdne ECB své plány upřesnila s tím, že hodlá vykupovat dluhopisy s hodnocením v investičním pásmu. „Stačí přitom, aby investiční rating vydala alespoň jedna agen-

tura,“ uvádí analytik Tony Daltorio z Wyatt Investment Research.

ECB by tak mohla vykupovat i dluhopisy, jež některé z ratingových agentur hodnotí jako „junk“, tedy jako investici spojenou s vysokým rizikem. Ceny takzvaných šmejnských bondů přitom za poslední tři měsíce dokonce více než šestiprocentní růst

ECB by mohla vykupovat i dluhopisy, jež některé ratingové agentury hodnotí jako vysoce rizikové.

právě kvůli očekávání, že je ECB zařadí do nákupů.

Trh s firemními dluhopisy, jehož velikost v Evropě se odhaduje na 1,2 bilionu dolarů, se stal vzhledem k propadu výnosů dluhopisů řady evropských vlád do záporu atraktivní i pro konzervativní institucionální investory jako banky či penzijní fondy.

DESET PROCENT MÍSTO ŠESTI. Šéf čínského svazu osobních automobilů na startu pekingského autosalonu zvýšil očekávání letošních prodejů. Na snímku je interiér nového Volva S90.

Čína čeká masivní růst prodeje aut

Čínský automobilový trh v letošním roce poroste rychleji, než se doposud předpokládalo. Vyplývá to podle agentury DPA z nejnovějších prognóz čínských expertů. Generální tajemník Čínského svazu osobních automobilů (CPCA) Cchuej Tung-šu předpověděl, že růst se bude pohybovat kolem deseti procent. Zahraniční automobilky přitom doposud vycházely z předpokladu, že největší automobilový trh světa stoupne zhruba o šest procent.

Poptávka po autech v Číně se ocitla pod zvýšeným tlakem v důsledku zpomalování růstu tamní ekonomiky. V loňském roce prodej motorových vozidel v Číně stoupl o 4,7 procenta na 24,6 milionu vozů. Znamená tak nejpomalejší tempo růstu od roku 2012.

V průběhu loňského roku se dokonce objevily obavy

z prvního celoročního poklesu čínského automobilového trhu v tomto století. Situace na trhu se však zlepšila, když Peking začátkem října snížil daň z obrátu u automobilů s objemem motoru do 1,6 litru.

Za optimismem ohledně vývoje v letošním roce stojí podle šéfa CPCA zlepšující se ekonomické podmínky a vysoká popularita levných sportovně-užitkových automobilů. „Ty jsou považovány za luxusní vozy,“ řekl Cchuej agentuře DPA při zahájení pekingského autosalonu. Upozornil nicméně, že zahraniční automobilky tento trend zaspaly a nemají v nabídce odpovídající modely.

Na pekingském autosalonu představí své produkty zhruba dva tisíce výrovců ze 14 zemí. Očekává se, že výstavu, která potrvá do 4. května, navštíví kolem 800 tisíc lidí. /čtk/

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 25. 4. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	18,538
Čína	1	3,699
Dánsko	1	3,634
EMU	1	27,045
Chorvatsko	1	3,615
Japonsko	100	21,661
Kanada	1	18,925
Maďarsko	100	8,687
Norsko	1	2,917
Polsko	1	6,157
Rusko	100	36,207
Švédsko	1	2,954
Švýcarsko	1	24,650
Turecko	1	8,430
USA	1	24,014
Velká Británie	1	34,832

Akcie na pražské burze

25. 4. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	67,00	0,07
ČEZ	447,00	1,64
Erste Bank	680,90	-2,94
Fortuna	90,00	-1,64
Kofola	413,80	-0,05
KB	4831,00	-1,71
NWR	0,15	-11,76
O2 CR	245,40	-0,97
Pegas	817,00	0,62
Philip Mor. ČR	12 101,00	-1,07
PLG	206,00	0,49
TATRY	630,00	0,00
Unipetrol	184,00	0,00
VIG	552,80	-0,59
Celkový objem (v tisících korun)	575 500,15	

Wall Street je nejdražší za posledních sedm let

■ Zamořské akcie jsou navzdory aktuálním vysokým cenám tou lepší volbou na současném burzovním menu.

Jaroslav Bukovský

Akcie na Wall Street vyjdou aktuálně investory nejdraže od finanční krize. Za své peníze totiž burziáni letos podle dat agentury S&P Global Market Intelligence dostanou nejmenší porci zisku na akcii od roku 2009. Hlad po akciích šroubující jejich ceny vzhůru tak docela nenachází oporu ve firemních výsledcích. Výdělků pět stovek firem z indexu S&P v prvním čtvrtletí totiž

klesly o osm procent, shodou okolností rovněž nejvíce za posledních sedm let.

„Ocenění indexu S&P 500 se zdá být z historického hlediska vysoké,“ soudí portfolio manažer Consequ Martin Pavlík. Za jeden dolar letošního zisku amerických korporací jsou akcioví investoři momentálně ochotni zaplatit bezmála osmnáctkrát tolik. Nakupují tak o pětinu draže než přede dvěma měsíci, kdy na Wall Street odstartovalo nákupní šílenství.

Ceny akcií z indexu S&P 500 se od poloviny února zvedly o 13 procent a atakují historické maximum, zisky amerických firem přitom třetí kvartál v řadě klesaly, což zamořská ekonomika nepamatuje od Velké deprese. „Ať oceníme

trh jakoukoli metodou, zdá se drahý. Bliží se okamžik, kdy bude lépe dát od akcií ruce pryč,“ uvádí v analýze výzkumné společnosti Yardeni Research její šéf Ed Yardeni.

I tak ovšem představují zamořské akcie podle analytiků ve srovnání s alternativami to lepší ze současného burzovního menu. „Ve srovnání s jinými investičními možnostmi, především dluhopisy, jsou ceny amerických akcií ještě stále relativně příznivější,“ zdůrazňuje analytik Cyrrusu Marek Hatlapatka. „Pokud vezmeme v úvahu bezprecedentně nízké úrokové sazby, tak se akcie amerických společností tak drahé nezdají,“ dodává Pavlík.

Krátce

Lapasan chce převzít zbytek Pivovarů Lobkowicz

Majoritní vlastník Pivovarů Lobkowicz Group, firma Lapasan, chce převzít zbylá zhruba dvě procenta akcií od menšinových majitelů. Cena by měla činit 208 korun za akcii. O převodu akcií rozhodne valná hromada pivovarů. Hodnota nákupu by činila asi 46 milionů korun. Titul by pak mohl být stažen z pražské burzy. Většinu v Lapasanu drží čínská skupina CEFC.

Soud zprostil šéfa Deutsche Bank obvinění

Německý soud zprostil šéfa Deutsche Bank Jürgena Fitschena a čtyři bývalé manažery obvinění v kauze bankrotu skupiny Kirch Media. Pětice podle žalobce poskytla zavádějící informace v civilním sporu o odškodné za bankrot Kirch Media, aby chránila Deutsche Bank. To se neprokázalo.

Philips zřejmě půjde s divizí osvětlení na burzu

Nizozemský Philips zřejmě umístí akcie své divize osvětlení na trhu, místo aby usiloval o její přímý prodej. Hodnota divize se odhaduje zhruba na pět miliard eur.

GE Money Bank nabídne akcie od 68 do 85 korun

GE Money Bank upíše své akcie na pražské burze za cenu od 68 do 85 korun na akcii, což ji oceňuje mezi 34,7 a 43,5 miliardy korun. Banka se přejmenuje na Moneta Money Bank. Firma nabídne většinu kmenových akcií institucionálním investorům. Nově vydané akcie nabízeny nebudou. /čtk/

INZERCE

MARATON EDITION

Cenové zvýhodnění až 88 700 Kč.

Akcijní nabídka platí do 30. 6. 2016. Cenové zvýhodnění modelu Maraton Edition vzhledem k výbavové linii Comfortline činí 88 700 Kč. Volkswagen Golf Maraton Edition, cena 465 900 Kč, akontace: 186 360 Kč (40 %), poslední nerovnoměrná splátka: 186 360 Kč, 36x měs. splátka vč. pojištění vozu 4 334 Kč, úroková sazba: 2,99 % p. a., RPSN vč. poj.: 9,24 %. Poplatky za uzavření a vedení smlouvy 0 Kč, celkové platby za úvěr 300 613 Kč, celkové platby za úvěr vč. pojištění 342 373 Kč. Pojištění obsahuje značkové Volkswagen havarijní pojištění s nadstandardním krytím (5% spoluúčast) a povinné ručení s uznáním bonusu za bezeskladní průběh dosavadních pojištění (60 měsíců), věk pojistníka 46 let. Tato indikativní nabídka není nabídkou ve smyslu § 1732 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a jejím přijetím nevzniká mezi společnostmi ŠkoFIN s.r.o. a druhou stranou závazkový vztah. Kombinovaná spotřeba a emise CO₂: 3,4–7,1 l/100 km, 89–165 g/km. Vyobrazení vozu je ilustrativní a vůz může obsahovat prvky příplatkové výbavy.

Volkswagen Golf Maraton Edition.

Nabídka, která u Vás zvítězí.

Dlouhodobě podporujeme vytrvalostní běhání v Česku. Zároveň věříme, že Vám přinese radost i jízda v perfektně vybavených vozech **up!, Polo, Golf, Golf Variant nebo Golf Sportsvan** z řady Maraton Edition, navíc s prodlouženou zárukou na 5 let nebo 100 000 km. Díky financování od Volkswagen Financial Services získáte garanční prohlídku zdarma a komplexní pojištění včetně dalších výhod. Při výkupu starého vozu na protičet v programu Das WeltAuto navíc ušetříte až 30 000 Kč.

Měsíční splátka
již za **4 334 Kč**

Volkswagen Financial Services

Úvěr, Leasing, Pojištění, Mobilita.

Das WeltAuto.

Volkswagen

Autorizovaný prodejce **Volkswagen AUTO JAROV**

Osiková 2, Praha 3, tel.: 251 002 444, www.autojarov.cz, e-mail: vw@autojarov.cz

Videňská 126, Praha 4, tel.: 251 002 803, www.autojarov-kunratice.cz, e-mail: kunratice@autojarov.cz

Rakušané si od Hofera a jeho strany slibují změnu

■ Průběžný výsledek prezidentských voleb v Rakousku okysličil krev pravicovým extremistům v celé Evropě.

Jan Hajný, čtk

Největší šance stát se hlavou státu u našich jižních sousedů má zástupce krajní pravice Norbert Hofer. Muže, jemuž nejvíce leží v žaludku imigranti, volilo v nedělním prvním kole přes 36 procent lidí. To zaskočilo nejen agentury a komentátory, ale i samotného Hofera. „Vůbec jsem to nečekal,“ prohlásil poté, co vyšlo najevo, že druhého kandidáta Zelených Alexandera Van der Bellena, s nímž se za pár týdnů utká v druhém kole, porazil rozdílem 16 procent hlasů.

Zatímco dojatý Hofer je „plný pokory“, předseda jeho Svobodné strany Rakouska (FPÖ) Heinz-Christian Strache už maluje nadcházející velké změny. Podle něj se jedná o „historický výsledek“, díky němuž v Rakousku začínají „politicky zcela nové časy“. Má pravdu. Poprvé od konce druhé světové

Foto Reuters

MNOZÍ UŽ SE DIVÍ. V poslední televizní debatě před volbami prohlásil Norbert Hofer, že pokud by se stal prezidentem, „začali by se mnozí divit, co všechno je najednou možné“.

války nebude v čele země lidovecký nebo sociálnědemokratický politik.

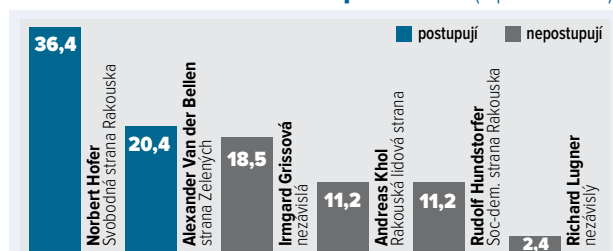
Hoferův úspěch vyvolal nadšené reakce vůdců krajně pravicových stran ve Francii, Nizozemsku i Itálii. „Upřímně blahopřeji svému příteli ze Svobodné strany Rakouska k tomuto skvělému úspěchu. Bravo, Rakušané!“ napsala na Twitteru

šéfka francouzské Národní fronty Marine Le Penová.

„Fantastické!“ zhodnotil krátce na Twitteru Hoferův nečekaný triumf vůdce nizozemské populistické pravice Geert Wilders. A raduje se i italská nacionalistická Liga severu. „Cítím obrovskou radost z velkého úspěchu, který se v Rakousku rýsuje pro naše historické spojence Svobodnou stranu Rakouska,“ uvedl předseda Ligy severu Matteo Salvini.

Prezidentská funkce je v Rakousku, podobně jako u nás, především ceremoniální. Přesto není bez pravomocí. Hofer už v předvolební kampani hrozil, že v případě zvolení využije jedné z nich – rozpustit za určitých okolností parlament. Učiní tak prý v případě, že by vládnoucí koalice nedbala jeho doporučení ohledně přistěhovalectví. O podporu pro vypsání předčasných voleb se bát nemusí, protože popularita jeho Svobodné strany Rakouska roste. Podle průzkumů veřejného mínění již přesahuje třicet procent, zatímco strany vládní koalice SPÖ (sociální demokraté) a ÖVP (lidovci) mají ve společném dosažení většiny problém.

První kolo voleb rakouského prezidenta (v procentech)

Pramen: čtk

Norbert Hofer (45)

- Narodil se 2. března 1971 ve Vornu, vystudoval Vysokou školu leteckých technologií v Eisenstadtu. V letech 1991–1994 pracoval jako inženýr v Lauda Air. V letech 1996–2007 byl tajemníkem FPÖ pro Burgenland, v letech 2006–2015 mluvčím pro otázky energetiky a životního prostředí pro FPÖ. Je ženatý a má čtyři děti.

- Bývá považován za „vládnou tvář“ Svobodných. Je jedním z ideologů strany, působí uhlazeně. A skutečnost, že trpí částečnou kvadruplegií (ochrnutí všech čtyř končetin) od doby, kdy se v roce 2003 zřítíl při paraglidingu, údajně vyvolává soucit voličů.

- Hofer je zarytým odpůrcem imigrace, chodí s pistolí, někdy dokonce i do parlamentu, protože prý se bojí migrantů, a tak – jak říká – nastal čas se ozbrojit.

- Bezvýhradně prosazuje restriktivní přístup vůči cizincům anebo uzavření hranic v souvislosti s migrační krizí.

Dva uchazeči pro druhé kolo 22. května

Protože ani jeden z šestice kandidátů narakouského prezidenta nezískal nadpoloviční většinu hlasů nutnou k tomu, aby mohl vítěz vzejít už z prvního kola, uskuteční se souboj dvou nejsilnějších kandidátů ve druhém kole, a to 22. května. Hofer se v něm utká s Van der Bellenem, který nakonec získal jen o necelé dva procentní body více hlasů než bývalá předsedkyně nejvyššího soudu Irmgard Grissová. /čtk/

Alexander Van der Bellen (72)

- Narodil se 18. ledna 1944 ve Vídni, jeho matka byla původem Estonka, otec Rus s nizozemskými kořeny. Vystudoval ekonomii na univerzitě v Innsbrucku, kde pak působil i jako odborný asistent a mimořádný profesor. V roce 1980 byl jmenován řádným profesorem národohospodářství na Vídeňské univerzitě. Je ženatý, vloni v prosinci si vzal dlouholetou přítelkyni Doris Schmidauerovou. S bývalou manželkou Brigitte má dva syny.

- Obhájce imigrace již několikrát avizoval, že by jako prezident nedopustil jmenování zástupce Svobodných do čela vlády. Zachoval by se tak i v případě, že by FPÖ, která dlouhodobě vede průzkumy veřejného mínění, vyhrála příští parlamentní volby.

- Svůj postoj odůvodnil nejenom možným negativním dopadem na mezinárodní pověst Rakouska, ale i na praktické fungování Evropské unie, neboť FPÖ její existenci dlouhodobě zpochybňuje.

TO BÝVAL DŮM. Nákladní automobil veze městem Pedernales armatury z domu, který byl zničen zemětřesením.

Ekvádor nemá na obnovu země

■ Vládě zbídačené země je dnes jen málokdo ochoten půjčit.

Zdeněk Pečený

Obnova poničených oblastí Ekvádoru, které předminulý týden zasáhlo ničivé zemětřesení, potrvá dlouhé roky a bude stát miliardy dolarů. A právě ty ekvádorské vládě zoufale chybějí, protože tamní ekonomika se kvůli pádu cen ropy a padajícího vývozu banánů a květin řítí do propasti.

Přírodní pohroma přišla v nejméně vhodnou chvíli. „Je to nejhorší doba, kdy mohlo něco takového přijít,“ citoval deník Wall Street Journal Maggie Barreirovou z univerzity San Francisco v ekvádorské metropoli Quitu. „Státní pokladna je prázdná a ještě máme problémy s likviditou.“

Aby toho nebylo málo, ekvádorský prezident Rafael Correa je v mezinárodní finanční izolaci. V roce 2008 se totiž rozhodl nesplatit vládní dluhopisy a země tak zbankrotovala. Od té doby jí mezinárodní investoři nepůjčí ani cent. Byli to maximálně Číňané, kteří s vidinou zvýšení politického vlivu v latinskoamerické ekonomice v posledních letech Ekvádoru nějaké peníze půjčili. „Nepřijdou žádní velcí investoři ani finanční injekce nebo lavina soukromých investic,“ krotí marné naděje Vicente Albornoz, děkan ekonomické fakulty

další ekvádorské univerzity Las Americas.

Correa v reakci na nutné výdaje pro obnovu oblastí postižených zemětřesením o síle téměř osm stupňů oznámil zvýšení daně z přidané hodnoty o dva procentní body na 14 procent a jednorázové zdanění milionářů. Ti s majetkem nad milion dolarů zaplatí jednorázově 0,9 procenta ze svého jmění. Spoluúčasti na obnově země se nevyhnou ani méně majetní Ekvádorci. Ti s příjmy nad tisíc dolarů měsíčně odvedou jednodenní plat a ti, kteří vydělávají nad pět tisíc dolarů měsíčně, dají na rekonstrukci pětidenní výdělek. Zvýšit se mají také korporátní daně, ale Correa, který už požádal Světovou banku o nouzový úvěr ve výši 600 milionů dolarů, bližší informace zatím nezveřejnil.

Černé vyhlídky

Ekvádorská ekonomika byla na kolenou již před dubnovým zemětřesením. Nejmenší členská země skupiny zemí vyvážejících ropu (OPEC) trpí propadem cen černého zlata stejně, ne-li více než její členové v Perském zálivu. Zahraniční dluh se za posledních sedm let zdvojnásobil a Mezinárodní měnový fond očekává, že letos ekvádorská ekonomika klesne o 4,5 procenta a příští rok o další 4,3 procenta.

Polští exprezidenti burcuji spoluobčany

V Polsku se teď rozhoduje, zda zůstane demokratickým právním státem, nebo převáží autoritářské sklony nynější vlády. V otevřeném dopise Polákům to napsala trojice bývalých prezidentů Lech Wałęsa, Aleksander Kwaśniewski a Bronisław Komorowski. Spolu s dalšími někdejšími představiteli vlád vyzvali polskou veřejnost, aby vystoupila proti některým krokům vlády a poslanců strany Právo a spravedlnost (PiS).

Dopis s titulkem Navratme demokratický právní

stát otiskl včera na titulní straně liberální list Gazeta Wyborcza, který stabilně kritizuje kroky jednoba-revné vlády PiS. „Vyzýváme politiky vládního tábora, kterým záleží na státu a demokracii, aby se odmítli podílet na jejích ničení,“ napsali bývalí polští vůdci, kteří dohromady stáli v čele země po dvě desetiletí. Připomněli přitom, že jejich názory na mnohé společenské a politické otázky se zásadně liší, kroky vlády premiérky Beaty Szydlové je však prý sjednocují. /čtk/

Krátce

V Srbsku se volilo

Nedělní předčasné volby v Srbsku ovládla proevropská Srbská pokroková strana premiéra Aleksandara Vučiće. Po sečtení více než 97 procent hlasů má 48,3 procenta, což jí bude stačit na zisk většiny.

Trump kritizuje rivaly

Republikánský favorit na prezidentskou nominaci Donald Trump kritizoval své soupeře Teda Cruze a Johna Kasicha za jejich volební alianci proti němu. Snížili se tak prý ke spolupráci, jež by v byzny-su byla nezákonná. /čtk/

INZERCE

Učení bude pro děti díky ScioCampu zábava

Mnohé děti se učí, ale nenaučí. Důvodem je, že neví, jak na to, a nebaví je to. Není divu, způsob výuky ve škole je postavený zejména na biflování a nepočítá s přirozenou touhou objevovat. Na ScioCampu děti přijdou na to, že učení je může skutečně bavit a že existují efektivní přístupy a metody. Učení ve škole je pro ně následně jednodušší.

Děti se od malička učí přirozeně a rády. Ve chvíli, kdy dítě přijde do školy, se ale něco zlomí. Z učení se díky memorování, známkování a absenci souvislostí stane povinnost. Přitom ale dovednost učit se je nejen důležitá pro školu, je nezbytná pro spokojený život. Osvojujeme si nové technologie, jazyky, přizpůsobujeme se rychle se měnícímu světu. I když děti přirozenou touhu k učení ztratí, je možné ji opět nastartovat!

Efektivní učení je radost

Způsobů učení je velké množství a každému vyhovuje něco jiného, je tedy důležité objevit ten svůj. Školáci na ScioCampu si

ScioCAMP Jak na učení
příměstské kurzy
letní tábory

osvojují efektivní metody a techniky, aby se uměli učit, učení je bavilo, zlepšila se jejich schopnost soustředit se a pamatovat si. Pracuje se formou zážitkové pedagogiky, takže se děti určitě nenudí. Pracují ve skupinách, navzájem se podporují a společně objevují svůj nový přístup ke vzdělávání. A chtějí pak čím dál více. „Není výjimkou, že po účasti na ScioCampu Jak na učení se děti hlásí na další tematické ScioCampy. Učit se mohou třeba umění komunikace nebo odhalovat a rozvíjet své silné stránky. Vzhledem k blížícímu se létu je možné využít i tábory ScioCamp, kde se každému tématu věnují do hloubky a které jsou obohacené o klasické táborové aktivity,“ doplňuje Lukáš Šlehofer, který stál u zrodu ScioCampu.

www.sciocamp.cz

Tvář dne

„Pánové se asi sešli někde v Čapím hnízdě a probrali tam, jak nejlépe bojovat proti korupci a zneužívání veřejných prostředků,

řekl o návrhu na ochranu whistleblowerů předloženém ministry za ANO ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier

str. 3

Foto: tisk

Komentář

Lukáš Kovanda

Je ČNB vítězem už v poločase?

Jako trenér mančafu, který už v poločase ví, že zvolil vítěznou strategii. Tak působil guvernér České národní banky Miroslav Singer, když se v rozhovoru pro Hospodářské noviny ohlížel za dvěma a půl lety intervenčního režimu. Co na tom, že mančafu dost možná zatím pomáhaly vnější příznivé podmínky, pomyslný vítr v zádech. Ve druhé půli se to ale na lavičce bude jiný trenér, nejspíše Jiří Rusnok, na jehož bedra podle všeho padne klíčová zodpovědnost za „exit“ z intervence.

Nikdo nemůže zodpovědně prohlásit, že ví, jak ústup z intervence dopadne. Prostě proto, že s takovým opatřením chybí rozsáhlejší historická zkušenost. Není dost empirických dat, která by mohla být jakýms takýms vodítkem. Za takové situace se ale jeví o to odvážnějším vydávat probíhající zápas za vyhraný, být jen mezi řádky. Možná ale určité siláctví jen

maskuje nejistotu. Nalijme si čistého vína – centrální bankéř si nemůže dovolit působit nejistě.

Jistá siláckost číší z několika Singerových výroků v daném interview. Jeden příklad za všechny. Za současnou, v jistých ohledech stále neutěšenou makroekonomickou situací Západu, za takzvanou sekulární stagnaci, prý může nedostatek poptávky a basta fidli. Singer nepřipouští jiný pohled. Třeba ten, že za stagnací

Za stagnací, za níž ČNB vidí nedostatek poptávky, může být klidně i politika centrálních bank a jimi nafouknutých bublin.

stojí špatné rozmístování (misalokace) kapitálu, podněcené uvolněním měnovou politikou centrálních bank – a to zdaleka nejen v době po finanční krizi. „Misalokace plodí další misalokace,“ uvádí ve své studii z loňského prosince tým Claudia Boria z basilejské „centrální banky centrálních bank“, tedy Banky pro mezinárodní platby. Úvěrový boom, zažehnutý centrálními bankami, podle něj už před finanční krizí

mohl dost dobře vést k tomu, že se zdroje (finanční i lidské) západních ekonomik plynule přeměrovaly do nepříliš produktivních sektorů, třeba toho nemovitostního. Nedostávalo se jich tedy v produktivnějších odvětvích, což způsobilo, že produktivita vykazovala určitou bezkrevnost právě už před krizí. A bezkrevně působí stále. Lidé jako Singer za tím bez zrnka pochyb vidí malou poptávku. Lidé jako Borio upozorňují, že může jít o výsledek uvolnění měnové politiky centrálních bank a jimi nafouknutých bublin. Přičemž to, co krizi způsobilo, je teď lidmi jako Singer užíváno k léčbě jejich následků. S podobně negativními důsledky, jako je bezkrevná produktivita a související stagnace.

Je třeba dalších studií, aby se prokázalo, kdo má pravdu. Zda Basilej, nebo Příkop. V Basileji ale nesedí žádní hlupáci, takže jejich vývody si rozhodně zasluhují pozornost. Právě i v ulici Na Příkopě, kde ČNB sídlí. Dokud tato akademická debata nebude uzavřena, je odvážné, ba silácké hovořit striktně jednoznačně, bez alespoň letmého připuštění také jiného vysvětlení. Ale opět. Možná, že ono siláctví jen cosi maskuje.

Autor je hlavním ekonomem společnosti Roklen

Glosa

Iniciativní Babiš

Zákon jako stvořený pro lidovou tvořivost. To se dá říct o leccjaké normě, ale o té, která má ochránit oznamovatele trestných činů před šikanou ze strany zaměstnavatele, to platí dvojnásob. Vládní verze ochrany whistleblowerů měla být hotova koncem loňského roku. Jenže ministr Dienstbier, její garant, se loudá, a tak se věci chopil ministr financí. Jako poslanec Babiš předloží sněmovně vlastní předlohu. Jak zdůrazňuje, nebude to udavačský zákon, ta norma v českém právu zkrátka chybí a vláda ji slíbila.

Až potud vše sedí snad jen s připomínkou, že chybí i v jiných zemích; takový zákon vlastně mají jen Britové, Irové a Slováci. To samo není argument proti přijetí zákona, ale je otázka, zda se nesnažíme být papežštější než papež. Jedná se o citlivou materii, která má měnit i zákoník práce nebo služební zákon. Takovým normám šití horkou jehlou nesusvědčí. Zvláště když ta Babišova mimo jiné posiluje vazbu mezi státním zastupitelstvím a ministerstvem financí.

Jana Havligerová

Kresba: Milan Kounovský

Zdravotní pojištění z přivýdělku

■ Placení zdravotního pojištění je potřeba věnovat stejnou pozornost jako dani z příjmu fyzických osob. Neplnění povinností u zdravotního pojištění může znamenat vážné problémy. Kdy a jakým způsobem je nutné platit zdravotní pojištění z přivýdělku?

Gabriela Ivanco

Řada zaměstnanců má kromě příjmů z hlavního zaměstnání i další příjmy. Stejně tak osoby samostatně výdělečně činné mohou mít během roku i jiné příjmy než ze samostatné výdělečné činnosti. Z přivýdělku se ovšem zdravotní pojištění často počítá jinak než z hlavní činnosti, v některých případech se platit dokonce nemusí vůbec. Situace se totiž liší v závislosti na typu příjmu. Na výši zdravotního pojištění však nemají vliv daňové slevy a daňové odpochty, jako je tomu u daně z příjmu fyzických osob.

V případě zdravotního pojištění jak u zaměstnanců, tak u osob samostatně výdělečně činných nemůže nastat situace, že nevznikne povinnost zdravotní pojištění platit, jako je to možné v případě daně z příjmu fyzických osob. Zdravotní pojištění se totiž musí platit za každého občana, ať jde o zaměstnance, osobu samostatně výdělečně činnou či osobu bez zdanitelných příjmů; za některé osoby pak platí zdravotní pojištění stát.

POJISTNÉ PRO ZAMĚSTNANCE

Zdravotní pojištění za zaměstnance vypočítává jejich zaměstnavatel. Zaměstnanci odvádějí na zdravotním pojištění 4,5 procenta z hrubé mzdy, dalších devět procent za zaměstnance platí zaměstnavatel. Na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob nemůže zaměstnanec u zdravotního pojištění vzniknout za rok přeplatek. Zdravotní pojištění musí zaměstnanci odvádět alespoň z minimální mzdy.

Pokud je vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální mzda, je zaměstnanec povinen doplatit zdravotní pojišťovně prostřednictvím svého zaměstnavatele

tele pojistné ve výši 13,5 procenta z rozdílu těchto základů, nejedná-li se o osoby, pro které minimální vyměřovací základ neplatí (například držitelé ZTP či ZTP/P průkazů nebo osoby, u nichž je plátcem pojistného stát).

HLAVNÍ NEBO VEDLEJŠÍ VÝDĚLEČNÁ ČINNOST

Osoby samostatně výdělečně činné odvádějí na zdravotním pojištění 13,5 procenta z vyměřovacího základu, kterým je 50 procent příjmu ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Je-li při výkonu hlavní samostatné výdělečné činnosti skutečný vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, musí být zdravotní pojištění zapláceno z minimálního vyměřovacího základu; tím je dvánásobek 50 procent průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.

Při výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti se zdravotní pojištění vypočítává vždy ze skutečně dosaženého zisku a nemusí být tedy dodržen minimální vyměřovací základ. Všechny OSVČ musejí za rok 2015 vyplnit přehled o příjmech a výdajích. Při výkonu hlavní samostatné výdělečné činnosti po celý rok 2015 musí být zapláceno zdravotní pojištění alespoň ve výši 21 555 korun.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ U DOHOD

V praxi velmi oblíbeným přivýdělkem je práce na dohodu o provedení práce (DPP) nebo dohodu o pracovní činnosti (DPČ). Při měsíční odměně do níže uvedených limitů se z odměny z dohod neplatí zdravotní pojištění. Z DPP se neplatí zdravotní pojištění, je-li součet měsíčních odměn u jednoho zaměstnavatele do deseti tisíc korun, z DPČ pak, pokud je součet měsíčních odměn u jednoho zaměstnavatele 2499 korun a méně.

Při výkonu hlavní samostatné výdělečné činnosti po celý rok 2015 musí být zapláceno zdravotní pojištění alespoň ve výši

21 555
korun.

Foto E15 Michael Tomáš

PASIVNÍ PŘÍJMY. Z pronájmu, prodeje cenných papírů, kapitálového majetku, prodeje bytu, pozemku nebo auta se zdravotní pojištění neplatí.

U zdravotního pojištění však musí mít zaměstnanec vždy zajištěn odvod alespoň z minimálního vyměřovacího základu z jiné činnosti (pokud nejde o osobu, pro niž minimální vyměřovací základ neplatí). Kdo neplatí zdravotní pojištění z pozice OSVČ či zaměstnance, nebo ho za něj neplatí stát (například v případě penzistů a studentů), ten si musí zdravotní pojištění platit sám jako osoba bez zdanitelných příjmů (OBZP).

Kdo pracuje pouze na dohodu s měsíční odměnou do výše uvedených limitů, a to i klidně pro více zaměstnavatelů současně, a není státním pojištěncem, ten si musí sám platit zdravotní pojištění, v roce 2016 ve výši 1337 korun.

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ Z HONORÁŘŮ

Jsou-li měsíční autorské honoráře od téhož plátce do deseti tisíc korun, zdravotní pojištění se z nich

neplatí. Jestliže je však měsíční autorský honorář vyšší, potom se již jedná o příjem, který je samostatným základem daně, a je potřeba tento příjem zahrnout do přehledu o příjmech a výdajích za daný rok a zaplatit z něj zdravotní pojištění.

KDY SE ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ NIKDY NEPLATÍ

Zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a státní pojištěnci mohou mít i vysoké pasivní příjmy, z nichž přitom nebudou platit zdravotní pojištění. Z pronájmu, prodeje cenných papírů, kapitálového majetku, prodeje bytu, pozemku nebo auta se zdravotní pojištění neplatí. Pro tyto příjmy není nutné dodržet žádné speciální podmínky, jako je například doba vlastnictví a zdravotní pojištění se z uvedených příjmů nikdy neplatí.

Autorka je daňovou specialistkou společnosti Mazars

V Boji hrají i skuteční extálibánci

■ Už brzy ho svět pozná jako novou posilu populárního seriálu Hra o trůny, jehož šestá řada se začala vysílat o víkendu. Od čtvrtka se **Pilou Asbæk** ukáže v českých kinech v hlavní roli morálního dramatu Boj, nominovaného letos za Dánsko na Oscara. Jeho režisér Tobias Lindholm čtyřiatřicetiletého herce obsadil i do obou svých předchozích filmů R a Únos nebo do úspěšného politického seriálu Borgen.

Iva Přivřelová

E15 S režisérem Tobiasem Lindholmem máte zjevně jiný vztah než s ostatními režiséry.

Profesně jsme spolu vyrostli. Tobias vlastně vytvořil moji kariéru. Je to také můj velmi dobrý kamarád. Ovšem když točíme, hádáme se jako staří manželé. Při prvním filmu jsme se nesnášeli, myslel si o mně, že jsem idiot, a naopak. Pořád si někdy na natáčení myslí, že jsem idiot.

E15 Proč?

Protože chci zkoušet různé verze jedné scény, zatímco on se jako scenárista drží prostředí a slov, která vytvořil. Obvykle mi pak říká: já jsem na té scéně strávil čtyři roky, vím, proč má vypadat zrovna takhle, takže prostě řekni ty repliky, jak jsou napsané!

E15 V Boji hrajete vojenského důstojníka Clause, který se vyrovnává s nebezpečím v Afghánistánu a poté se obviněním z válečného zločinu. Během natáčení vám ale Tobias Lindholm neprozradil konec filmu. To dělá běžně?

On mi pokaždé provádí divné věci. U Únosu jsem dostal jen stránky se scénami z unesené lodi. Vůbec jsem nevěděl, co se děje jinde. Celé natáčení jsem byl zmatený. Což se hodilo, protože zmatená je i moje postava.

U Boje jsem zase nečetl konec. Nevěděl jsem, jestli Clause odsoudí, nebo ne. Jen jsem věděl, že to zjistím poslední den natáčení. Jenže i když ve filmu vidíme jeden verdikt, na natáčení nám soudkyně řekla ten opačný. Proto skoro nereaguju. Jinak bych se asi choval očekávaně. Tobias je chytrý. Ví, jak analyzovat lidi, jak mě dostat tam, kam chce. Proto s ním rád pracuju.

E15 V novince si vedle vás zahráli i reální dánští vojáci?

Využili jsme dokonce i skutečné bývalé tálibánci. Vojáci mě tři měsíce učili, jak se pohybovat jako oni. Což neznamená moc velkolepě, ale víte, co znamená dobré herectví? Udržet svou roli v realitě. Nepředvádět se. Herci mají tendenci ukázat, co všechno svedou. Ale měli by si jen přečíst scénář a předvést akorát ten.

E15 Scénář snímku nabízí spíše otázky než odpovědi. Doufáme, že film rozpoutá debatu všude, kde ho promítnou. Já vyrostl v galerijní rodině, moji rodiče jsou obchodníci s uměním. Jsem

zvyklý, že když jdete na výstavu, nikdo vám nevysvětluje, jak se máte cítit. Prostě ta díla necháte na sebe působit. Proč by tedy každý film měl obsahovat odpovědi? Je čas pokládat otázky. To se mi na Boji líbí. Chce, abyste debatovali. Já sám pořád nevím, jestli to, co moje postava udělala, je dobře nebo špatně.

E15 Diváci na festivalu v Benátkách, kde měl film premiéru, se jednoznačně postavili na Clausovu stranu. Překvapilo vás to? No, to jsem nečekal. S Tobiasem nás zajímalo, jestli můžeme vytvořit člověka, kterému budete půl filmu fandit, a pak se dozvíte, že

„Sám jsem velkým fanouškem Hry o trůny. Takže připojit se k seriálu od šesté série bylo skvělé.“

způsobil smrt žen a dětí. Chápete, proč to udělal, ale pořád to je hrozné. Srdce vám říká něco jiného než rozum. Advokátka obžaloby nám všem připomíná, že nikdo nestojí nad zákonem. Armáda musí dodržovat ženevské konvence. Pokud jste v přestřelce s tálibáncem a vidíte, že drží kalašnikov, můžete ho zastřelit. V okamžiku, kdy zbraň odhodí, je z něj civilista.

E15 Vidíte v Boji i další aktuální témata?

Jeden novinář mě upozornil, že když ve filmu klepou vystrašení Afghánci na dveře vojenské základny, připomíná to příběh dnešních uprchlíků, kterým také říkáme, sorry, nemůžeme vás přijmout. Víte, že kdyby každé evropské město vzalo čtyři uprchlíky, krize by se vyřešila? Ale většina pořád říká ne.

E15 Bavi vás natáčení vážných filmů jako Boj víc než práce na blockbusterním typu Ben Hur?

Obojí je zábava. Matka mě vychovala s tím, že něco mi přinese peníze, něco čest a jen vzácně se tyhle věci spojí.

E15 A jak jste si užil Hru o trůny, do níž jste se připojil v šesté sezoně v roli Eurona Greyjoye?

Já jsem velký fanoušek Hry o trůny. Takže to bylo skvělé.

Autorka je spolupracovnicí redakce

Celý rozhovor na E15.cz

Vizuálně podmanivá Disneyho džungle

■ Nová verze Knihy džunglí režiséra Jona Favrea omamuje vizuálním mistrovstvím, které může ovlivnit i budoucnost animáků se zvířaty.

Iva Přivřelová

V nové Knize džunglí je kromě zapomenutého lidského mláděte jménem Mauglí plno zvířat. A vypadají skoro tak přesvědčivě jako skutečná zvířata z dokumentu Příběh lesa. Jako hrdinové rodinného dobrodružství se navíc mohou chovat tak, jak po roztomilých zvířatech ve filmu chceme – v podstatě jako lidé, tedy jako bytosti schopné citu, mluvy a dokonce i zpěvu.

Dvě vcelku nesourodě vložené muzikálové čísla potěší všechny fanoušky stejnojmenné klasické disneyovky z roku 1967, z níž novinka taktéž od studia Walt Disney vychází víc než z o něco temnější, koloniální Kiplingovy povídkové sbírky z Indie. Asi proto příběh nedrží moc pohromadě a kolísá mezi rozvernou a svěže vtipnou komedií a konvenčním vážným příběhem o přijetí vlastní identity,

Foto: Falcon

hem o přijetí vlastní identity, který doprovází otravně návodná a všudypřítomná hudba. Favreau, dosud známý jako herec a režisér prvních dvou Iron Manů, také přehání dynamiku několika akčních honiček a závěrečného boje.

I když se mu povedlo moc dobře zrežírovat přesně vybraného dvanáctiletého Američana Neela Sethiho, aby přirozeně sebral dialogy s počítačově vytvořenými bytostmi, největší hvězdou filmu jsou techničtí géniové pod vedením Roba Legata. Tým expertů, kteří se podíleli i na filmech jako Pí a jeho život, Gravitace či Avatar, dokázal pomocí kombinace fotorealistické animace, motion-capture

a dalších technik vytvořit dosud nejrealističtější mluvící zvířata a navíc je fyzicky připodobnit k jejich původním dabérům. Mezi nimi vyniká Bill Murray v roli hedonistického medvěda Balua. Dobře že v českých kinech je Kniha džunglí dostupná i s titulky, ačkoli ve 3D, Imaxu či 4DX ji uvidíte jen s českým dabingem.

Kniha džunglí

(dobrodružný, USA, 105 minut)

Režie: Jon Favreau

Hrají: Matěj Pěvřátel/Neel Sethi, Miroslav Hanuš/Bill Murray, Marek Vašut/Ben Kingsley

Premiéra: 21. dubna

Hodnocení: 70 %

Minirecenze

FILM

Hlavu vzhůru

(Režie: Emmanuelle Bercotová)

Pár týdnů poté, co se v našich kinech ve filmu Můj král představila Emmanuelle Bercotová jako herečka (oceněná v Cannes), přišel do distribuce film, jenž loňský festival v Cannes zahajoval a který Bercotová natočila a spolunapsala. Sociální drama Hlavu vzhůru snímání ruční kamerou pro větší naléhavost sleduje dospívajícího sígra z problémové rodiny, který nedokáže překonat své záchvaty vzteku a pravidelně končí před soudkyní. Tu hraje Catherine Deneuveová jako elegantní chápající autoritu, další hvězda snímku, Benoît Magimel oceněný Césarem, představuje sociálního pracovníka, který podobný osud překonal. Césara vyhrál i schopný debutant Rod Paradot. Film nespolehá na laciná řešení ani nechce být únavně depresivní, jeho kvality ale sráží nevhodně patetický hudební doprovod, přílišná délka a formální nevýraznost.

Iva Přivřelová

KOMIKS

Eric Powell: Goon 5. Zvrhlé choutky

(Nakladatelství: Comics Centrum)

Jedna z nejlepších komiksových sérií a nejspíš ta vůbec nezábavnější Goon má další pokračování. A Eric Powell opět dokazuje, že ve svých podivných vizích umí jít ještě dál.

Tentokrát se Goon a Frankie střetnou s bezejmenným páteřem, který na zemi škodí již stovky let. A je to právě Goon, kdo jej jako jediný může zastavit. Součástí aktuální knihy měl být i legendární cenzurovaný příběh Satanův sodomitní zplozenec, Powell však kvůli oplátekám v rodných USA nechtěl dát souhlas s vydáním. I bez něj je ale pátý Goon ostrý, zábavný i nechutný, zkrátka postmoderně skvělý.

Stanislav Šulc

euro.tv

HOST:

Roman Šebek

Sales & Marketing Director,
Samsung Electronics Czech and Slovak

MODERÁTOR: Petr Holec, reportér týdeníku Euro

MLADÁ FRONTA

Dotazy hostům můžete zasílat na OnlineEuro@euro.cz

V pátek 29. 4. 2016 na

www.euro.cz

Foto dne

V SAN FRANCISKU. Sluncem poháněný letoun Solar Impulse II. pilotovaný Švýcarem Bertrendem Piccardem dorazil po čtyřech tisících kilometrech z Havaje do San Franciska, kde několikrát přeletěl nad mostem Golden Gate. Piccard a jeho krajan André Borschberg zahájili cestu kolem světa loni v březnu ve Spojených arabských emirátech a do června absolvovali osm etap. Za letu z Japonska na Havaj v délce téměř devět tisíc kilometrů se zničily baterie. Právě tato pět dní a nocí trvající etapa se stala nejdelším nepřetržitým sólovým přeletem. Borschberga teď čeká přelet přes USA, po němž posádku čeká Atlantik.

Výročí týdne

Mswati III. – 25 dětí a 30 let na trůnu

■ Svazijský monarcha má absolutní moc. A také problém: musí vydržovat nákladný dvůr, neboť si bere ženy ze všech kmenů.

Počet obyvatel Svazijska odpovídá zhruba Praze. Země, jež leží mezi Jihoafrickou republikou a Mosambikem, je jednou z posledních absolutních monarchií na světě. Její král Mswati III. byl korunován 25. dubna 1986. Vybírá si premiéra, tvoří legislativu, dohlíží na soudy, avšak o moc se podle tradice dělí se svou

matkou královnou. V jazyce siswati je nazývána Indlovukazi, velká slonice.

Mswati III. byl v době korunovace ve svých osmnácti letech nejmladší korunovanou hlavou světa. Bývá kritizován za absolutistickou správu země i nestřídmé utrácení vlastního dvora. Co se týče nákladů na provoz královského domu, je v nezáviděníhodné situaci. Svazijský král tradičně vy-

znává polygynii, mnohožen-skou formu polygamie. Prakticky to znamená, že za třicet

let vlády zplodil 25 dětí s patnácti ženami.

Mswatiho polygynie však není anachronická libůstka či rozmařilost, nýbrž důležitá součást politické stability a kultury. Od krále se totiž očekává, že se

ožení s ženou z každého kmene, aby upevnil vztahy se všemi svazijskými entitami. Navíc dva nejvýznamnější

kmeny, Matsebula a Motsa, mají výsadu dodat královi první dvě ženy (tím se ale zříkají možnosti dodat následníka trůnu), takže je na širokou rodinu zaděláno ještě před svatbou. Ta může nastat, až když vyvolená otěhotní. Samotný výběr následníka tak vůbec není jednoduchý.

Ze zmíněných důvodů nepřipadá v úvahu primogenitura neboli prvorozenství, ale ani králova preference. Ke slovu přichází speciální rada, která možná ani ne tak jako následníka ze všech manželek volí především budoucí královnou matku.

To předpokládá, že matka budoucího krále musela prokázat dobré mravy, střídmost a vychování. Ve velkém domě s mnoha spolumanželkami a jejich potomky to jistě není jednoduché.

Nezřídká se stává, že některá dobrovolně odejde, jiná je naopak nedobrovolně vypuzena, čímž její synové ztrácejí šanci ucházet se o trůn. Že je takový provoz královského dvora nákladný, to se rozumí samo sebou. Mswati III. je však spíše střídmý. Alespoň oproti svému otci Sobhuzovi II., který si za svůj 83letý život stačil pořídit 125 manželek. /mec/

Vládce Svazijska Mswati III. byl korunován v roce

1986.

Včera tomu bylo právě třicet let.